

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
КАФЕДРА ЖУРНАЛІСТИКИ ТА ФІЛОЛОГІЇ

**ХІІІ Всеукраїнська
науково-практична конференція**

**ЖУРНАЛІСТСЬКА ОСВІТА
В УКРАЇНІ:
СВІТОВІ ПРОФЕСІЙНІ СТАНДАРТИ**

Суми, 11-12 травня 2017 р.

НОВІ ОБРІЇ ЖУРНАЛІСТСЬКОЇ ОСВІТИ

Олена Ткаченко,

докт. філол. наук, проф. СумДУ

Ольга Садовнікова,

к. пед. н., доцент СумДУ

Визначено принципи укладання навчальних планів зі спеціальності «Журналістика» для студентів освітнього рівня бакалавр на засадах компетентнісного підходу.

Ключові слова: журналістська освіта, спеціальність «Журналістика», освітня програма, компетентнісний підхід.

NEW HORIZONS OF JOURNALISM EDUCATION

Olena Tkachenko,

Professor, Doctor of Philology Sumy State University

Olga Sadovnikova,

associate professor, Sumy State University

The principles of the structure of the educational plan of the specialty «Journalism» for students of Bachelor of Education based on competence approach.

Keywords: journalism education, specialty «Journalism», education program, competency approach.

В умовах, коли глобалізаційні процеси охопили медіапростір, спостерігається тенденція до конвергенції засобів масової інформації, яка передбачає формування єдиної технологічної та економічної бази мас-медіа, тісну взаємодію, взаємопроникнення і взаємовплив раніше функціонально незалежних медіа-продуктів і ринків. Усе це зумовлює й нові вимоги до якості медіапродукту, що потребує нового покоління журналістів, які забезпечуватимуть якісний контент відповідно до принципово нових соціально зумовлених інформаційних запитів суспільства.

Які ж вимоги висувуються до випускників – фахівців медіасфери? У 2012 році на вимогу роботодавців були розроблені професійні стандарти професій журналіст та редактор мультимедійних видань засобів масової інформації. Побудовані на компетентнісних засадах, вони стали передумовою розроблення нових векторів журналістської освіти. Директор Інституту журналістики Київського національного університету ім. Тараса Шевченка Володимир Різун наголошує на тому, що «система журналістської освіти повинна йти по шляху орієнтування на журналістику вільну, на суспільство розвинуте, демократичне з урахуванням можливості існування усіх кризових моментів, які може переживати журналістика на своєму шляху до свободи» [3, с. 2].

Цікавою, на наш погляд, є думка Дейвіда Гонтлетта з Вестмінстерського університету щодо принципів журналістської освіти: розвиток творчих здібностей повинен становити головну частину будь-якого навчального курсу з журналістики; студентів слід налаштовувати на розумну критику; яскраві концептуальні ідеї мають бути побудовані на глибокому розумінні суті процесів і явищ, а отже, не можна применшувати ролі фундаментальної підготовки; журналістська освіта повинна давати людям засоби, які сприятимуть творчому обміну між людьми та групами [1].

Подібне бачення журналістської професії свого часу висловлював і Володимир Здоровега: «Професіоналізм у журналістиці сьогодні – емке і багатозначне поняття. Воно починається із глибокого усвідомлення людиною самої місії мас-медіа і передбачає оволодіння нею цілим комплексом організаційно-редакційних та літературно-творчих навиків. До того ж, журналіст сьогодні – ще й підприємець, менеджер, який повинен уміти рахувати, вміло продати свій товар, знайти вигідну рекламу і мецената». На його думку,

«журналістська праця – не просто вміння вправно написати замітку чи статтю, хоча ці ази ремесла треба засвоїти, а своєрідний спосіб сприйняття світу, спосіб бачення реальності, спосіб мислення і світовідчуття, спосіб існування й усвідомлення себе в неспокійному житті» [2, с. 3].

Звернімо увагу, сьогодні активно обговорюються і підлягають процедурі затвердження нові професійні стандарти журналістської освіти, розроблені Науково-методичною комісією з журналістики МОН України. Розроблені на компетентнісних засадах, вони стали підґрунтям для підготовки нових навчальних планів підготовки бакалаврів у галузі знань 061 Журналістика, спеціальності 061 Журналістика. У рамках Болонського процесу реформування журналістської освіти викладачі кафедри журналістики та філології Сумського державного університету пройшли стажування за програмами Європейського союзу та Tacis «Розвиток медіанавичок в Україні» (Інститут журналістики КНУ ім. Т. Шевченка); «Новітні медіа» в Інституті суспільних наук Вищої Лінгвістичної Школи м. Ченстохов (Польща), «Стратегія та механізми забезпечення академічної мобільності студентів» в університеті Гуманітас (Польща), «Кросмедіа та якісна журналістика» в університеті м. Пассау (Німеччина), «Цифрові медіа в університетах» у Могилянській школі журналістики Києво-Могилянської академії. Отриманий досвід та знання дали можливість врахувати надбання європейської університетської освіти та національні особливості журналістської освіти у створенні якісно нових освітніх програм підготовки журналістів, діяльність яких сприятиме становленню свободи слова, формуванню громадянського суспільства та політичної стабільності в Україні.

Освітньо-професійна програма бакалавра журналістики має на меті сформувати здатність випускника виконувати складні спеціалізовані завдання в галузі соціальних комунікацій, що передбачає застосування положень і методів соціально-комунікаційних та інших наук щодо забезпечення ефективності комунікаційної діяльності. Зміст і структура програми розроблені згідно з вимогами Закону України «Про вищу освіту», зокрема в частині забезпечення вільного вибору студентами індивідуальних траєкторій навчання в межах обраної спеціальності та спеціалізації.

Уніфікований розділ програми містить цикл дисциплін загальної підготовки, який забезпечує формування у студентів загальних компетентностей, а саме: здатність спілкуватися державною та іноземною мовами усно й письмово, здобувати й опанувати знання і розуміти предметну сферу та професійну діяльність, бути критичним і самокритичним; здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, використання інформаційних і комунікаційних технологій; уміння працювати в міжнародному контексті; адаптуватися та діяти в новій ситуації; спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань та видів економічної діяльності); працювати в команді й самостійно; діяти соціально відповідально та свідомо; цінувати та поважати різноманітність і мультикультурність.

Цикл дисциплін професійної підготовки є практично орієнтованим і націлений на формування спеціальних (фахових, предметних) компетентностей, зокрема таких, як здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності; оцінювати отримані знання з погляду можливості їх застосування в професійній діяльності; організувати й проводити професійну діяльність у сфері соціальних комунікацій; формувати інформаційний контент; створювати інформаційний продукт; організувати й контролювати командну професійну діяльність; проводити медіа-дослідження й ефективно просувати створений інформаційний продукт на ринку на мас-медійному ринку; розвивати й підтримувати на якісному рівні професійну діяльність.

Варіативність навчального плану підготовки бакалавра журналістики визначається тим, що студент після завершення вивчення циклу обов'язкових дисциплін спеціальності має можливість обрати спеціалізацію 061.1 Журналістика або 061.2 Реклама і зв'язки з громадськістю. Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» студент має право обирати не менше 25% дисциплін від загального обсягу програми в кредитному еквіваленті. Тому в

межах спеціалізацій кафедра журналістики та філології пропонує такі освітні програми: 061.1.1 Інтернет-журналістика, 061.1.2 Міжнародна журналістика; 061.2.1 Креативне агентство, 061.2.2 Брендинг та імідж.

Найвагомішими передбачуваними результатами навчання визначено такі: студент буде здатний генерувати інформаційний контент і передбачати реакцію аудиторії на інформаційний продукт та на інформаційні акції, зважаючи на положення й методи соціально-комунікаційних наук; застосовувати знання зі сфери предметної спеціалізації для створення і просування інформаційного продукту, для проведення інформаційної акції; здійснювати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел, у тому числі за межами України; відтворювати інформаційні та комунікаційні технології; дотримуватися принципів і правил безпечної діяльності; практикувати спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань чи видів економічної діяльності); координувати виконання завдання із завданнями колег; демонструвати повагу до різноманітності та мультикультурності; виокремлювати у виробничих ситуаціях під час виконання завдань факти, події, відомості, процеси, про які бракує знань і які не вдається відтворити, що передбачає необхідність у самоосвіті та професійному удосконаленні; демонструвати найкращі зразки професійної діяльності.

Випускники бакалаврату зможуть працювати журналістами-практиками в різних видах мас-медіа: кореспондентами, репортерами, фотокореспондентами, ведучими теле- та радіопрограм; редакторами мультимедійних та Інтернет-видань; редакторами, коректорами у видавництвах, копірайтерами; речниками, прес-секретарями та спічрайтерами в прес-службах державних органів влади, політичних партій, громадських організацій, виробничих установ та підприємств; менеджерами із зв'язків з громадськістю, менеджерами з реклами, рекламістами, фахівцями зі зв'язків з громадськістю та пресою.

Список літератури

1. Гонтлетт Д. Шість принципів розумної журналістської освіти / Дейвід Гонтлетт / [Електронний ресурс] // Детектор медіа. Тег: Медіаграмотність. – Режим доступу: http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/education/shistprintsipiv_rozumnoi_zhurnalistskoi_osviti/
2. Здоровега В. Підготовка журналістів: погляди збоку і зсередини / В. Здоровега // Дзеркало тижня. Україна. – 2000. – №39, 6 жовтня.
3. Різун В. В. Проблеми і перспективи розвитку журналістської освіти в Україні початку ХХІ століття : доповідь на Міжнародній науковій конференції «Журналістика 2004 у світлі підготовки журналістських кадрів», 27 травня 2004 року, Київ / В. В. Різун. – К., 2004. – 19 с.

СТОРИТЕЛЛІНГ У СУЧАСНИХ РЕКЛАМНИХ І PR-КОМУНІКАЦІЯХ

Ярослав Яненко,

к. соц. н., доцент, СумДУ; докторант КНУ імені Тараса Шевченка

У статті виявлено особливості використання сторітеллінгу як сучасної комунікаційної технології. Уточнені відмінності між журналістським та PR-сторітеллінгом. Особлива увага приділяється розгляду особливостей структури сучасного сторітеллінгу.

Ключові слова: журналістика, комунікація, реклама, сторітеллінг.